

DANSKE DAGINSTITUTIONER

- en årelang deroute

**Videns deling: Nyeste forskning om
konsekvenserne for vores børn**

Dion Sommer

Professor i udviklingspsykologi

Psykologisk Institut - Aarhus Universitet

Småbørns dobbeltsocislisering: Familie \leftrightarrow Daginstitution

- Historisk ny normalitet: Næsten alle småbørn i daginstitution. Mere end 8 timer i gennemsnit.
- Drop 'sektor-tænkning og 'pasningsordning'.
- De forbundne kar: Gensidige påvirkninger
FAMILIE \leftrightarrow DAGINSTITUTION.
- Underminering af kvaliteten af offentlig omsorg medfører problemer for hele familien.
- Nyere historisk situation: Politikere påvirker markant småbørns udvikling, men forældrene har alene ansvaret!

Om det bedste kvalitets forskning i daginstitutioner

Ingen 'smagsdommeri' fra mig
– cool facts fra forskningen

Kilder:

NICHD Early Child Care Research Network (Eds.) (2005). *Child Care and Child Development*. New York/London: The Guildford Press. + de seneste publikationer på deres hjemmeside.

Clarke-Stewart, A. & Allhusen, V.D. (2005). *What We Know About Childcare*. Cambridge/Mass.: Harvard University Press

Fuller, B. (2007). *Standardized Childhood*. California: Stanford University Press.

Nielsen, A. A. & Christoffersen, M. N. (2009). *Børnehavens betydning for børns udvikling – en forskningsoversigt*. København: SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd. Publikation 27.

Lad os til en start slå dette fast, som nu deles af forskerne:

Resultater tyder på, at *kvalitet, kvantitet og typen af omsorg* leverer klare og uafhængige bidrag til børns udvikling. Dette er måske det vigtigste videnskabelige bidrag fra daginstitutions forskningen.

Ergo:

Familien er ikke længere den eneste primære udvikler af de 0-6-årige

(Kilde: NICHD Early Child Care Research Network (2006): 'Child-Care Effect Sizes for the NICHD Study of Early Child Care and Youth Development'. *American Psychologist*, February-March, s. 99-116).

Tid sammen:

Hvad betyder normeringer for børn?

Udviklingssyn – præmisses

- Ny udviklingspsykologi: Udvikling sker sammen med andre i hverdagens rutiner – i relationer.
- *Barn-barn* (symmetrisk) samvær og *voksen-barn* (asymmetrisk) samvær udgør to vigtige 'udviklingsdynamoer' i daginstitutionen.
- Tid til samvær i begge kontekster må prioriteres højt. Antallet af voksne pr. barn er afgørende for voksnes tid med børn.
- *Men: Er der sammenhæng mellem normeringer og børns udvikling?*

Tid sammen? – nyeste forskning

NICHD-undersøgelsen:

(som støttes af andre studier også)

FASE I: Op til 3 år:

Bedste normeringer vs. dårligste:

1-2 år: Færre adfærds- og tilknytningsproblemer

Ved 3 år: Bedre sproglige evner og social udvikling.

Sammenhæng:

Desto bedre normeringer desto mere positiv udvikling

Desto ringere normeringerne desto ringere udvikling

Konklusion: Næste generations tidligste udvikling
Fra morgen til eftermiddag ude af forældrenes hænder
underlagt beslutningstagere, der ikke kender
konsekvenserne af nedskæringer

Hvornår begynder vi at tale om 'offentlig omsorgssvigt'?

Tid sammen? – nyeste forskning

NICHD-undersøgelsen:

FASE II: 3-6 år:

Bedste normeringer vs. dårligste:

1. Barn-voksen ratio forbundet med god/dårlig *omsorgskvalitet* (f.eks. personalets indlevelse, støtte, hjælp, samtale, positiv stemning).
2. Barn-voksen ratio nært forbundet med udviklingsforskelle i børns tænkning og sociale kompetencer.
3. Jo højere normeringer desto bedre udvikling på alle områder – og reglen gælder også omvendt!

Ergo:

For hver voksen mere desto bedre udvikling.

For hver voksen mindre desto ringere udvikling.

Hold øje med normeringer!

Barn-voksen ratio

Absolut minimum – dvs. er ikke direkte skadeligt for børn, men heller ikke særskilt udviklende

- 0p til 2,0 år: 3 børn:1 voksen
- 2,0-2,5 år: 4 børn:1 voksen
- 2,5-3,0 år: 5 børn:1 voksen
- 3-4 år: 7 børn:1 voksen
- 4-6 år: 8 børn: 1 voksen

OBS: Voksne, der er direkte til rådighed for børn

- Iflg. APP og APHA (1992)

Hvad betyder pædagogisk uddannelse?

- Pædagogisk uddannet personale er positivt forbundet som en "kæde":
 - *Høj omsorgskvalitet* (f.eks. sensitivitet, positivt følelsesklima) \leftrightarrow *Specifik læring* (f.eks. hjælp til problemløsning) \leftrightarrow *Børns udvikling* (f.eks. bedre affektkontrol; større ordforråd; bedre hukommelse og sprogforståelse). Mere skoleparat.

Ergo: Spar ikke ved at ansætte billige medhjælpere

SAMLET SET

normeringer - uddannet personale – holdninger - fysiske rammer?

- Børn oplever mere 'sensitiv opmærksomhed' når:
- De er i små-grupper, ikke 'stordrift' i store lokaler.
 - Barn-voksen ratioen er lav
 - Uddannet personale
 - Personalet er 'ikke-autoritært', anerkendende og indlevende
- Fysiske miljø er sikkert, men også udfordrende for læring
- Nok kvadratmeter pr. barn (f.eks. mere stress-hormon ved for lidt plads).

(Sverige dobbelt så mange kvm. end Danmark)

Derouten og alternativet

- Millionbesparelser og nedskæringer forringer en primær udviklingsarena for næste generation.
- Påvirker børns udvikling direkte, f.eks. lavere normeringer, flere ikke-udannede og 'omstruktureringer'.
- Børn og forældre: Usikker fremtid, hvad angår kvaliteten af den offentlige omsorg.
- 'Forbundne kar': Besparelsetiltag skaber vanskeligheder for omsorg og opdragelse i familien.
- Adfærds- og læringsproblemer i skolen (forældrene alene får skylden for slap opdragelse!).
- Samfundet på lang sigt (Nielsen & Christoffersen, 2009): Investering i højkvalitetsinstitutioner har klare effekter for næste generations udvikling – men har endog vist sig at være en investering, der økonomisk lønner sig for samfundet.

Erfaringer med 'politikere' og 'forvaltere'

- Ved politikere at de beslutter tiltag, som direkte kan underminere børns udvikling? Jeg mener nej!
- Ved forvaltere (administratorer, o.a.) det? Jeg mener generelt nej! De tænker i 'sektorer' i.st.f. 'forbundne kar'. Desuden kender de ikke den forskning, de burde for at være klædt fagligt på. Det bør være pligtlæsning!
- Er der en afgrundsdyb modsætning mellem kommunale børnepolitiske mål og hensigter og virkeligheden? Jeg mener ja!
- Er der grund til at debattere dette helt afgørende emne. Vi mener vel alle ja! Ellers var vi jo næppe kommet.

Så god debat!